

In memoriam Helga Lenzner

19.03.1930–13.05.2017

Maikuu teisel laupäeval lahkus meie hulgast kauaaegne TÜ mikrobioloogia instituudi vanemteadur Helga Lenzner. Üks teekond suundus teispoonsusse, kohtumised said otsa.

Teekonna algus oli Tallinnas. Sinna jäi lapsepõlv oma rõõmude ja muredega, neli erinevat riigivõimu, keskkooli lõpetamine. Noore, energilise ja sportliku tüdruku järgmiseks eesmärgiks sai tollane Tartu Riikliku Ülikooli arstiteaduskond. 1954. aastaks oli tal arstiteaduskond lõpetatud.

Juba ülikooliõpingute ajal suundus Helga rajale, mille nimeks mikrobioloogia. Pärast *alma mater*'i lõpetamist sai tema esimeseks töökohaks TRÜ mikrobioloogia kateeder, teejuhtideks dotsendid Selma Laanes ja Eugen Tallmeister. Edasi viis tee 1961. aastal tagasi Tallinnasse, Teaduste Akadeemia Eksperimentaalse ja Kliinilise Meditsiini Instituuti aspirantuuri, kus Jüri Terase juhendamisel valmis 1965. aastal kandidaadiväitekiri, teemaks komplemendi reaktsiooni ja nahatestide kasutamine kuse-suguteede trihhomoniasis diagnostikas.

Tagasi Tartus, jätkus töö tollases TRÜ mikrobioloogia kateedris, algul assistendina, seejärel teadusliku töötajana. Professor Akivo Lenzner käivitas eelmise sajandi kuuekümnendatel mikrobiökoloogia-uuringud. Eesti jaoks oli see siis ja on praegugi ainulaadne uurimisvaldkond. Aastatel 1961–1962 asutati TRÜ arstiteaduskonna kesk-laboratoorium, hilisem TRÜ üld- ja

molekulaarpatoloogia instituut. Viimase koosseisu kuulus mikrobiökoloogia labor, mis moodustas TRÜ mikrobioloogia kateedriga funktsionaalse terviku ning mille kauaaegseks juhiks ja hingeks oli vanemteadur Helga Lenzner.

Kateedri ja labori teadustöö oli tugeva rakendusliku aspektiga: saadi mitmeid autoritunnistusi, täideti lepingulisi uurimistöid, tehti ulatuslikku koostööd Moskva instituutidega, sealhulgas kosmose-teemalises biomeditsiinis. Kosmoselaeva suletud ruumis oli inimese normaalse mikrofloora käitumine etteaimamatu, kardeti oportunistlike bakterite esilekerkimist, düsbakteriooside teket jm raskeid terviserikkeid. Selliseid riske oli vaja tunda ja laktofloora abil loodeti leida nende ennetamise võimalusi. Elu kees!

Tudengitele jättis Helga Lenzner karmi mulje. Vähemalt esimesel kohtumisel. Hiljem saime aru, et ega see asi nii karm ei olegi. Esialgse karmi ilme taga oli peidus muie, sõbralik iseloom, huumor. Kui kaastöötajatelt küsida, kuidas Helgat lühidalt iseloomustada, siis võiks vastus olla „pidev liikumine, ammen-damatu energia, alati käsi külge panev inimene“. Seda energiat jätkus kõikjale: nii kateedrisse Vanemuise tänav 46 kui ka väljapoole tööd. Nüüd tagantjärele vaadates – oskus ennast vajaduse korral erialast välja lülitada, teha midagi muud, mis ei ole sinu vahetu töökohustus – see väärrib tunnustust. Kui palju me ise seda oskame? Võib-olla see ongi see, mis rikastab elu, teeb õnnelikuks?

Ning õnnelikuks tegi ka võimalus pärast tööd teha käed mullaseks maakodus, raamatud, käsitöö, kangasteljed. Neid asju oli palju. Ning omaette kirg oli sport. Võrkpall oli toredaks kaaslasteks ja vahelduseks veel viimastelgi aastatel.

Üheksakümnendatel on Eesti NSV asemel juba Eesti Vabariik, tulevad uued inimesed. Aeg on aktiivsest akadeemilisest elust tagasi tõmbuda, suur töö on tehtud. Meie kohtumised jäävad järjest harvemaks, vestlused lühemaks. Viimasel kohtumisel viis aastat tagasi me enam ei kõnelenud ... Lähikäidud teid jäävad meenutama mahajääjad. Pikk päevatee kaob öösse.

**Kolleegide nimel
Tõnis Karki**